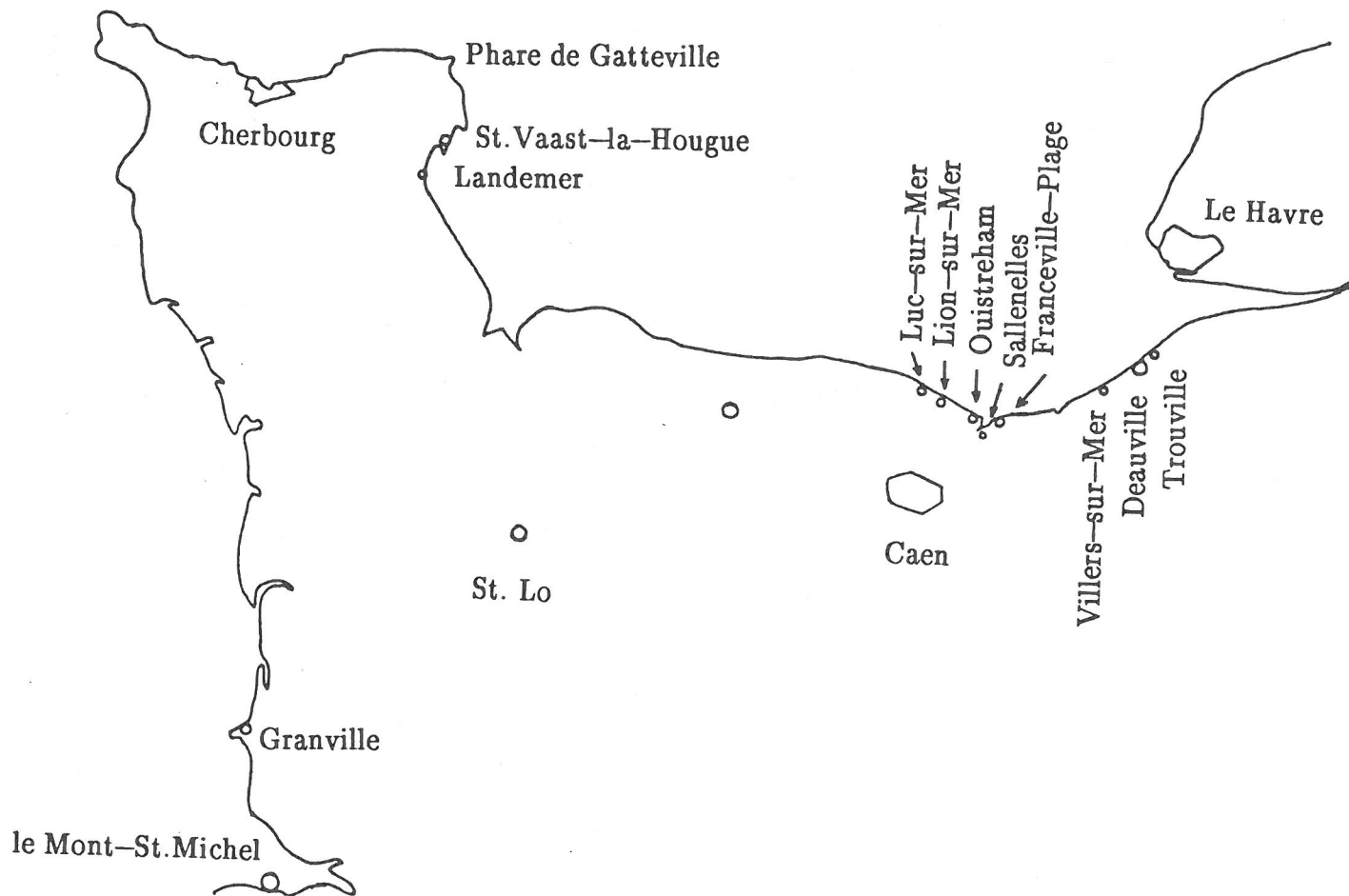

Verslag van de Normandië-reis (5-10 april 1993).

Het was vroeg opstaan geblazen die maandag 5 april want we werden in het "Maison de la Nature" te Sallenelles, gelegen bij de monding van de Orne aan de Cotentin-kust (zo'n 12 km ten noorden van Caen), voor het middageten verwacht. De uitgebreide Franse middag- en avondmalen zullen we trouwens niet licht vergeten, evenmin als de wijn ...

Het Natuurcentrum is gevestigd in een oud landhuis in de typisch Normandische vakwerkstijl, en gelegen langs het estuarium van de Orne, een mooi slikke- en schorregebied. In de namiddag zijn we samen met Jean-Yves, de gids van het centrum die ons op al onze tochten zou vergezellen, een kijkje gaan nemen in dit stukje natuurschoon. We troffen er vooral massa's doubletten *Scrobicularia plana* aan, maar ook een doublet *Mya arenaria* met vleesresten en mits enig zoeken tussen de planten op de schorre ook het slakje *Alderia modesta* op *Vaucheria* sp. en veel *Hydrobia ulvae*. Na het avondeten zijn we bij valavond nog even langs de vloedlijn gaan wandelen op het zandstrand even verderop in Franceville-Plage. Hier vonden we o.a. verse doubletten van *Acanthocardia echinata*, *Macra corallina*, *Ensis arcuatus*, *Ensis ensis* en *Solen marginatus* (de laatste met vleesresten). Ook de Geweispans *Haliclona oculata* en de Vijgspans *Suberites domuncula* waren algemeen in de vloedlijn. Toch even zeggen dat we de exemplaren van *Ensis ensis* pas enkele dagen later eenduidig konden determineren, nadat we voldoende materiaal verzameld hadden om duidelijk het onderscheid tussen *Ensis arcuatus* en *Ensis ensis* te kunnen zien.

Dinsdagvoormiddag (6 april) hebben we een bezoek gebracht aan het marien-biologisch instituut van de Universiteit van Caen dat gevestigd is in Luc-sur-Mer. Eén van de belangrijkste projecten van dit instituut richt zich op het onderzoek naar de mogelijkheden tot massaproductie van zeeëgels voor consumptie. Een procédé dat eerst op kleine schaal in het labo was uitgetest, en uitstekende resultaten had opgeleverd, bleek wanneer het op veel grotere schaal werd toegepast (om commercieel rendabele hoeveelheden zeeëgels te kweken) heelwat problemen op te leveren. Bij een bezoek aan de kweekinstallatie konden we ook een aantal levende zeekatten *Sepia officinalis*

bewonderen. Het instituut bestudeert de groei en de ontwikkeling van de hersenen van deze dieren.

In de namiddag werden we letterlijk en figuurlijk meegesleurd op fossielentocht door het enthousiasme van onze gelegenheidsgids van de "Association Nature Calvados". We bezochten achtereenvolgens Villers-sur-Mer, met zijn "Falaises des Vaches Noires", Bénerville aan de voet van de Mont Canisy, waar een heus fossiel koraalrif (*Isastrea*-koraal) zomaar op het strand te bewonderen lag (en weldra ook een aantal mooie oude villa's van rond de eeuwwisseling waarvan de ondergrond langzaam maar zeker door de zee wordt "weggevreten"), en tenslotte Trouville.

In Villers-sur-Mer troffen we vooral fossielen van de tweekleppigen *Gryphaea dilatata* (Fig. 1) en *Alectryonia gregaria* (Fig. 2.) aan, zo'n 150 miljoen jaar oud, uit het Oxfordiaan (een geologisch tijdperk uit het Boven-Jura). In Trouville hebben we met zijn allen ijverig gezocht naar fossielen van de Zeeëgel *Nucleolites scutatus*, ook uit het Oxfordiaan. Iedereen heeft er wel enkele gevonden. Op het strand waren in horizontale rotspartijen verder tientallen grote fossiele Pinna's te bewonderen.

In Villers-sur-Mer waren niet enkel de fossielen in de rotsen maar ook het materiaal op het strand zeer de moeite waard. Zo werden ondermeer *Acanthorcardia echinata*, *Cultellus pellucidus*, *Ensis arcuatus*, *Ensis ensis*, *Nassarius reticulatus*, *Natica alderi*, *Natica catena*, *Solen marginatus* en ook het Goudkammetje *Pectinaria koreni* levend aangetroffen. Na deze drukke maar boeiende dag had niemand enig probleem om de slaap te vinden...

De derde dag te Sallenelles (7 april) begon voor enkelen vroeger dan voor de anderen. Zij waren om 7 uur alweer uit de veren voor een wandeling op het nabijgelegen strand van Franceville-Plage. Het was juist laagwater en van de zee was hier nu geen spoor te bekennen. Vlak voor de kust, midden in het getijdengebied, ligt er een zandbank met zeer zacht hellende flanken; we zijn er een heel eind op gewandeld zonder de zee te zien te krijgen en durfden ons tenslotte niet meer verder wagen omdat het water intussen weer aan het opkomen moest zijn. De interessantste mollusken-vondsten op het strand en in de vloedlijn waren enkele levende exemplaren *Nassarius reticulatus* en *Natica catena*, een vers doublet *Modiolus modiolus*, een vers doublet *Mya truncata* inclusief het periostracum rond de sifo's, één oude klep *Pecten maximus* en twee oude kleppen *Pholas dactylus*. Verder vonden we ook 3 soorten sponzen, nl. de Broodspons *Halichondria panicea*, de Geweisspons *Haliclona oculata* en de Vijgspons *Suberites domuncula*, en tenslotte ook enkele dode helmkrabben *Corystes cassivelaunus* en enkele schildjes van de sierlijke zeekat *Sepia elegans*.

In de voormiddag trokken we dan met zijn allen naar Ouistreham, voor een

wandeling in het vissershaventje daar. Maar de vissers kuisen het dek van hun boten tegenwoordig op zee, zodat we tussen de netten en op het dek niet veel materiaal vonden: een paar zeesterren *Asterias rubens*, een verse klep van de noorse hartschelp *Laevicardium crassum*, 2 blauwpootkrabben *Liocarcinus depurator* en 2 steurgarnalen *Palaemon serratus*. Op de weg terug, 's middags, hebben we tijdens een korte stop dan nog wat land- en zoetwaterslakken verzameld langs de oever van de Orne.

Woensdagnamiddag hadden we opnieuw afspraak met de gids die ons de dag voordien met de fossielen van de streek had laten kennismaken. Vandaag zou hij ons begeleiden bij een bezoek aan het strand en het rotsachtige getijdengebied op de grens tussen Luc-sur-Mer en Langrune-sur-Mer. Dit zou, zo bleek later, één van de twee absolute hoogtepunten van onze Normandië-reis worden. Op enkele uren tijd hebben we meer dan 100 soorten, waaronder een 80-tal levend en *in situ*, waargenomen. Teveel om op te noemen: wieren, krabben, zeesterren, sponzen, vissen, mollusken, wormen, zeeëgels, zeenaaktslakken, zakpijpen, zeedahlia's, ... We troffen hier o.a. enkele naaktslakken *Aeolida papillosa* en *Archidorus pseudoargus* (met legsel) aan, maar ook levende keverslakken *Acanthochitona crinita* en *Lepidochitona cinereus*, enkele levende *Trivia monacha* en *Helcion pellucidum* (op de *Lamellaria*) en zelfs 1 levende wenteltrap *Epitonium clathrus*, terwijl de zeedahlia *Utricina felina* er algemeen voorkwam. Verder werden er o.a. meer dan 30 soorten wieren, 6 soorten sponzen, 12 soorten wormen, 16 soorten Decapoda, 4 soorten manteldieren en 8 soorten vissen gedetermineerd. De krabben *Carcinus maenas*, *Galathea squamifera*, *Liocarcinus puber*, *Macropodia* sp., *Pilumnus hirtellus*, *Pinnotheres pisum*, *Pisa tetraodon*, *Pisidia longicornis* en *Porcellana plathycheles* werden levend aangetroffen. Hier "vochten" we ook met één van de vele Fluwelen Zwemkrabben *Liocarcinus puber* en spitte onze gids de grote zwaardschede *Ensis arcuatus* uit het grof zand en leerde ons *Natica alderi* vinden, net onder het zand, aan de hand van de kruipsporen. Hier was het tenslotte ook dat de Fransman aan wie Manu verteld had dat de vis die hij gevonden had in het Nederlands Snotolf heette, prompt deze vis in de hoogte stak en naar zijn vrouw riep: "regarde, c'est un Snotolf".

De volgende twee dagen hebben we onze excursiegebieden verder van Sallenelles gezocht. Op donderdag 8 april zijn we eerst naar de "Phare de Gatteville" bij de "Pointe de Barfleur" (een 25-tal km ten oosten van Cherbourg) gereden. Daar hebben we ons, op de rotsen naast een kleine inham vlak bij de vuurtoren, tegoed gedaan aan het uitgebreide lunchpakket. De vloedlijn in dit inhammetje bestond uit een massa Stompe Alikruik *Littorina obtusata* (een laag van wel 5 cm dik!), waarvan enkele levend. Daartussen vonden we o.a. ook een aantal losse kleppen van de wijde

mantel *Aequipecten opercularis* met daarop de paarse zeepok, het vulkaantje *Balanus perforatus* en eikapsels van zes verschillende soorten haaien en roggen. In de namiddag zijn we eerst afgezakt naar de baai ter hoogte van het dorpje Landemer. Hier vonden we o.a. *Monodonta lineata*. Dit was ook een interessante plaats om vogels waar te nemen. Zo werden er verschillende kleine zilverreigers *Egretta garzetta* opgemerkt (in totaal werden niet minder dan 55 soorten vogels waargenomen tijdens deze reis). Daarna ging het naar St. Vaast-la-Hougue, waar we een fikse wandeling maakten op het uitgestrekte strand naast de oesterkwekerijen. Het schelpje *Loripes lucinalis* en de Geruite Tapijtschelp *Tapes decussata* die we voordien nog nergens hadden gevonden, troffen we hier algemeen aan.

Op vrijdag 9 april stonden we op bij een gietende regen. Hoewel het weer nooit schitterend was geweest de voorgaande dagen, waren we toch nooit "uitgeregend" tijdens onze excursies. Vandaag zag het er echter niet zo fraai uit. We hadden een excursie naar de rotskust bij de "Pointe du Roc" te Granville, zo'n 20 km ten noorden van de Mont St. Michel, gepland. Onze gids Jean-Yves had ons verteld uit de streek afkomstig te zijn en had een boeiende uitstap beloofd. Na een uurtje talmen besloten we uiteindelijk toch maar te vertrekken. Twee uur en 150 km verder, in Granville, regende het nog even hard. Geen picknick in open lucht dus. Dan maar een café binnen; het visserscafé waar Jean-Yves vroeger wel eens kwam. Na een goed uurtje stopte het plots met regenen; wij snel naar buiten en naar de "Pointe du Roc". Toen we daar een kwartiertje later aankwamen was het al één en al zon in een strakblauwe hemel. We gingen onmiddellijk aan de slag. En of Jean-Yves gelijk had. We troffen hier een prachtige zonatie aan, en ondanks het feit dat de Laminaria-zone niet bleek vrij te komen bij laag tij hebben we toch bijna 100 soorten waargenomen, waarvan iets meer dan de helft levend *in situ*. Hierbij o.a. *Acmaea virginea*, *Calliostoma zizyphinum*, *Calyptraea chinensis*, *Aequipecten opercularis*, *Chlamys varia*, *Crassostrea angulata*, *Diodora graeca*, *Donax variegatus*, *Gibbula magus*, *Glycymeris glycymeris*, *Haliotis tuberculata*, *Modiolus barbatus*, *Nassarius incrassatus*, *Nucula turgida*, *Ocenebra erinacea* en *Venus verrucosa*, alsook enkele slangsterren *Amphipholis squamata* en enkele soorten manteldieren en Decapoda. De soorten *Donax variegatus*, *Natica catena* en *Nucula turgida* vonden we aan de hand van hun kruipsporen in het zand dicht bij de waterlijn van het opkomend tij. Bij de waterlijn vonden we ook enkele olifantstandjes *Dentalium entalis*. Hoog in het getijdengebied tenslotte, vonden we na enig zoeken tussen de spleten in de rotsen ook *Littorina neritoides*. 's Avonds was iedereen het erover eens: dit was een bijzonder boeiende namiddag en een mooie afsluiting van een geslaagde Normandië-reis.

Op de volgende bladzijden wordt per biologische groep en voor elke vindplaats een overzicht gegeven van de waargenomen soorten. In de tabellen worden de volgende afkortingen gebruikt :

A= algemeen
 a= in aanspoelsel
 CDA= gedetermineerd
 door C. d'Udekem d'Acoz
 D= dood
 d= doublet(ten)
 E= enkele
 ei= (ook) eikapsels
 f= fragment(en)
 h= met heremietkreeft
 k= lege kokers
 kr= kruipsporen
 kt= ketens
 L= levend
 Lion= Lion-sur-Mer
 M= massaal
 MD= gedetermineerd door M. Dupin
 (gids Association Nature Calvados)

o= oud
 OUIS=Ouistreham
 p= met periostracum (enkel vermeld
 indien L, V of D)
 pl= in poelen tussen rotsen
 r= op rotsen
 RVO= gedetermineerd
 door R. van Outryve
 s= op schelp(en)
 sch= op schorre
 sl= op slikke
 V= vers
 v= in vloedlijn
 vl= met vleesresten
 w= op wier
 z= in zand

		Sallenelles slikke & schorre	Sallenelles strand in baai monding Orne	Fanceville- Plage	Villers-sur-Mer	Franceville- Plage	Luc-sur-Mer	Phare de Gatteville	Landemer	St. Vaast la-Hougue	Granville
05-IV-1993		05-IV-1993	05-IV-1993	05-IV-1993	06-IV-1993	07-IV-1993	07-IV-1993	08-IV-1993	08-IV-1993	08-IV-1993	09-IV-1993
PHANEROGAMAE	ZAADPLANTEN										
PLANTAGO MARITIMA	ZEEWEEGRREE	E, L, sch									
ALGAE	WIEREN										
CHLOROPHYTA	GROENWIEREN										
BRYOPSIS HYPHOIDES	ONREGEELMATIG VEDERWIER						MD				
ENTEROMORPHA INTESTINALI	ECHT DARWIER						E, L				
ENTEROMORPHA SPEC.	(DARWIER)	A, sch									
ULVA LACTUCA	ZEESLA						MD				
ULVA RIGIDA	STIJVE ZEESLA						MD				
PHAEOPHYTA	BRUINWIEREN										
ASCOPHYLLUM NODOSUM	KNOTSWIER	E, V, sch						E, v			
ECTOCARPUS SILICOSUS	(BRUINWIER)						MD				
FUCUS SERRATUS	GEZAAGDE ZEEEIK						A, L		A, V, v		
FUCUS SPEC.	(ZEEEIK)	E, V, sch									
FUCUS SPIRALIS	KLEINE ZEEEIK						A, L				
FUCUS VESICULOSUS	BLAASWIER						MD				
LAMINARIA DIGITATA	VINGERWIER						M, L				
LAMINARIA SACCHARINA	SUIKERWIER						M, L				
PILAYELLA LITTORALIS	KWASTWIER						E, L				
SARGASSUM MUTICUM	JAPANS BESSENWIER						M, L				
RHODOPHYTA	ROODWIEREN										
CALLIBLEPHARIS LANCEOLAT	(ROODWIER)						MD				
CALLOPHYLLIS LACINIATA	(ROODWIER)						MD				
CERAMUM CILIATUM	(ROODWIER)						MD				
CERAMUM FLABELLIGERUM	(ROODWIER)						MD				
CERAMUM RUBRUM	ROOD HOORNTJESWIER						E, L, MD				
CHONDRIA DASYPHYLLA	(ROODWIER)						MD				

CHONDRUS CRISPUS	IER MOS
CORALLINA OFFICINALIS	KORAAWIER
DASIA ARBUSCULA	(ROODWIER)
DILSEA CARMOSA	(ROODWIER)
FRUCELLARIA LUMBRICALIS	(ROODWIER)
GASTROCLONIUM OVATUM	(ROODWIER)
GELIDIUM SPEC.	(ROODWIER)
GIGARTINA STELLATA	(ROODWIER)
GRACILARIA VERRUCOSA	KHOOPWIER
GRIFFITHSIA FLOSCULOSA	(ROODWIER)
HYPOGLOSSUM WOODWARDII	TONGWIER
LOMENTARIA ARTICULATA	(ROODWIER)
LOMENTARIA CLAVELLOSA	(ROODWIER)
PALMARIA PALMATA	(ROODWIER)
PHYLLOPHORA MEMBRANIFOLI	(ROODWIER)
PHYLLOPHORA PSEUDOCERANO	(ROODWIER)
PLOCAMNUM CARTILAGINEUM	(ROODWIER)
PLOCAMNUM COCCINEUM	(ROODWIER)
POLYIDES CAPRINUS	(ROODWIER)
POLYSIPHONIA NIGRESCENS	DOEKER BUISWIER
PORPHYRA UMBILICALIS	NAVELWIER
RHODOCHORTON FLORIDULUM	(ROODWIER)
RHODOPHYLLIS DIVARICATA	(ROODWIER)

PORIFERA	SPONSEN
----------	---------

CLIONA CELATA	BOORSPONS
HALICHONDRIA PANICEA	GEWOE BROODSPONS
HALICIONA OCULATA	GEWEISPONS
HYMENIACIDON PERLEVIS	(SPONS)
HYXILLA INCRUSTANS	(SPONS)
SUBERITES DOMUNCULA	VIJGSPONS
SYCON RAPHAUS	(SPONS)

COELENTERATA	HOLTEDIEREN
--------------	-------------

HYDROZOA	HYDROIDPOLIEFEN
----------	-----------------

HYDRACTINIA ECHINATA	RUWE ZEERASP
NEMERTESIA ANTEHNINA	GEWOE ZEESPRIET
SERTULARIA CUPRESSINA	ZEECYPRES
TUBULARIA LARYNX	GORGELPIJPJE

1,sl,gaten

A,v

A,v

E,v

MD
MD
E,L
MD

MD
E,L,MD
MD
A,L

E,L
MD

MD
MD
MD

E,L
MD
E,L,MD

A,L,r
A,L,r

A,L,r

MD
MD
A,L,r,MD

E,L,w

RVO
A,L,r

RVO
RVO
RVO

RVO

RVO

RVO
RVO
RVO

1,o

[illegible]

LANICE CONCHILEGA	SCHELPKOKERWORM		A, L	A, L	A, L		
LEPIDONOTUS SPEC.	(ZEERUPS)				E, L		
LINEUS LONGISSIMUS	(SNOEWORM)				MD		
NEPHTYS HOMBERGI	ZANDZAGER				E, L, MD		
NEREIS SPEC.	(WORM)	E, L, sch			E, L, ei		
NERINE CIRRHATULUS	GENSHOORNWORM				E, L, MD		
PECTINARIA KORENI	GOUDKAMMETJE		A, L				
PERINEREIS CULTRIFERA	(WORM)				E, L, MD		
POLYDORA CILIATA	SLIKKOKERWORM				E, L		
POMATOCEROS TRIQUETER	DRIEKANTIGE KALKKOKERWORM	E, k, s, sl			l, k, s	A, k, s	
SPIROBIS BOREALIS	SPIRAALKOKERWORM					A, w	
CRUSTACEA KREEFTTCHTIGEN							
CIRRIPIEDIA RANRPOTIGEN							
BALANUS BALANOIDES	GEWONE ZEEPOK		E, s		M, L, r	A, s	A, L, r
BALANUS PERFORATUS	PAARSE ZEEPOK					A, s	
ELMINIUS MODESTUS	KRUISRIDDERPOK, STERPOK	E, s			M, L, r		A
DECAPODA KRABBen, GARNALEN, KREEFTJEN							
ATHANAS NITESCENS	(GARNAAL)				2, MD, CDA		
CANCER PAGURUS	NOORDZEEKRAB				1, D		
CARCINUS MAENAS	STRANDKRAB	A, V, sch			E, L		
CORYSTES CASSIVELAUNUS	HELMKRAB						
EBALIA TUBEROSA	(KRAB)			E, D, v	1, D, a		
GALATHEA SQUAMIFERA	(KRAB)				E, L		
HIPPOLYTE LEPTOCERUS	(GARNAAL)						
LIOTARCINUS DEPURATOR	BLAUWFOOTZWEHMKRAB	2(OUIS)					2, CDA
LIOTARCINUS PUBER	FLUWELEN ZWEHMKRAB				A, L		
MACROPODIA SPEC.	HOOIWAGENKRAB				E, L		
MARINOGAMMARUS GAMMARUS	(GARNAAL)				MD		
PAGURUS SPEC.	HEREMIETKREEFT				A, L		
PALAEON SERRATUS	GEZAAGDE STEURGARNAAL	2(OUIS)			2, MD, CDA		
PILUMNUS HIRTELLUS	RUG KRABBETJE				A, L		1, w, CDA
PINKOTHEREPIS PISUM	ERWTENKRABBETJE				A, L, s		
PISA CF. MODIPES	(KRAB)						1, CDA
PISA TETRAODON	(KRAB)						2, w, CDA
PISIDIA LONGICORNIS	PORCELEINKRABBETJE				E, L		A, L, r
PORCELLANA LONGICORNIS	(KRAB)				A, L		
PORCELLANA PLATYCELES	HARIG PORCELEINKRABBETJE				MD		
					A, L		

ISOPODA	PISSEBEDDEN
---------	-------------

DYNAMENE BIDENTATA	(ISOPODE)
SYNISOHA LANCIFER	(ISOPODE)

AMPHIPODA	VLOKREEFTEN
-----------	-------------

TALITRUS SALTATOR	STRANDVLO
-------------------	-----------

BRYOZOA	MOSDIERTJES
---------	-------------

ELECTRA PILOSA	HARIGE VLIESCELPOLIEP
FLUSTRA FOLIACEA	BLADACHTIG HOORNIWIER
MEMBRANIPORA MEMBRANACEA	FIJNE VLIESCELPOLIEP

ECHINODERMATA	STEKELHUIDIGEN
---------------	----------------

AMPHIPHOLIS SQUAMATA	LEVENDBARENDE SLANGSTER
ANTEDON BIFIDA	(VEERSTER)
ASTERIAS RUBENS	ZEESTER
OPHIURA TEXTURATA	SLANGSTER
PARACENTROTUS LIVIDUS	STEENZEEGEL
PSAMMECHINUS MILIARIS	GEWONE ZEEGEL

TUNICATA	MANTELDIEREN
----------	--------------

(SIDNYUM TURBINATUM)	(ZAKPIJP)
APLIDIUM PROLIFERUM	(ZAKPIJP)
BOTRYLLOIDES LAECHI	(ZAKPIJP)
BOTRYLLUS SCHLOSSERI	GESTERDE GELEIKORST
DENDRODOA GROSSULARIA	ZEEBES

PISCES	VISSEN
--------	--------

CHONDRICHTYLES	KRAKBEENVISSEN
----------------	----------------

RAJA BRACHYURA	BLONDE ROG
RAJA CLAVATA	STEKELROG
RAJA MICROCELLATA	KLEINOOGROG
RAJA MONTAGUI	GLADDE ROG

1,CDA
1,w,CDA

A,L

A,s
E
E

1,s

E,v

E,L

3,L,r,w

1(OUIS)
E(OUIS)

1
1

A,L

A
A,L

1

2,v

MD

MD
E,L,r,MD
E,L,r,MD

E,L,pl

A,L,pl

1,ei
1,ei
1,ei
1,ei

RAJA SPEC.	EIKAPSEL VAN ROG
RAJA UNDULATA	GOLFROG
SCYLLIORHINUS STELLARIS	KATHAAI

1

1,ei
2,ei

OSTEICHTHYLES

BEENVISSEN

AMMODYTUS TOBIANUS	ZANDSPIERING
BLENNIUS GATTORUGINE	GEHOORNDE SLIJMVIS
CYCLOPTERUS LUMPUS	SHOTOLF
ENOPHRYS BUBALIS	GROENE ZEEDONDERPAD
GObIUSCULUS FLAVESCENS	(VIS)
LIPOPHRYS PHOLIS	SLIJMVIS
MYOXOCEPHALUS SCORPIUS	ZEEDONDERPAD
PHOLIS GUNNELLUS	BOTERVIS

E
MD
2,L
MD
E,L
E,L
E,L
A,L

Bijkomend dient vermeld te worden dat zowel in Luc-sur-Mer en Granville gruis verzameld werd en dat te Granville eveneens enkele wiermonsters werden genomen om op micromollusken onderzocht te worden. De resultaten van dit onderzoek zullen in een aanvullend artikel te zijner tijd nog gepubliceerd worden.

Hieronder ook een lijst van de tijdens deze meerdaagse excursie waargenomen vogelsoorten (in totaal 55). Niet minder dan 41 soorten werden in de loop van de week "algemeen" waargenomen. Hiervoor werden geen specifieke localiteiten of aantallen genoteerd. Het betreft de soorten :

Bergeend <i>Tadorna tadorna</i>	Roek <i>Corvus frugilegus</i>
Boerenzwaluw <i>Hirundo rustica</i>	Roodborst <i>Erithacus rubecula</i>
Ekster <i>Pica pica</i>	Spreeuw <i>Sturnus vulgaris</i>
Graspieper <i>Anthus pratensis</i>	Steenloper <i>Arenaria interpre</i>
Groenling <i>Chloris chloris</i>	Tjiftjaf <i>Phylloscopus collybita</i>
Grote Lijster <i>Turdus viscivorus</i>	Torenavalk <i>Falco tinnunculus</i>
Grote Mantelmeeuw <i>Larus marinus</i>	Turkse Tortel <i>Streptopelia decaocto</i>
Heggenus <i>Prunella modularis</i>	Veldleeuwerik <i>Alauda arvensis</i>
Houtduif <i>Columba palumbus</i>	Vink <i>Fringilla coelebs</i>
Huismus <i>Passer domesticus</i>	Vlaamse Gaai <i>Garrulus glandarius</i>
Kauw <i>Corvus monedula</i>	Waterhoen <i>Gallinula chloropus</i>
Kievit <i>Vanellus vanellus</i>	Wilde Eend <i>Anas platyrhynchos</i>
Kleine Mantelmeeuw <i>Larus fuscus</i>	Winterkoning <i>Troglodytes troglodytes</i>
Kneu <i>Carduelis cannabina</i>	Witte Kwikstaart <i>Motacilla alba</i>
Koekoek <i>Cuculus canorus</i>	Wulp <i>Numenius arquatus</i>
Kokmeeuw <i>Larus ridibundus</i>	Zanglijster <i>Turdus philomelos</i>
Koolmees <i>Parus major</i>	Zilvermeeuw <i>Larus argentatus</i>
Merel <i>Turdus merula</i>	Zwarte kraai <i>Corvus corone</i>
Pimpelmees <i>Parus caeruleus</i>	Zwarte Roodstaart <i>Phoenicurus ochruros</i>
Putter <i>Carduelis carduelis</i>	Zwartkop <i>Sylvia atricapilla</i>
Rietgors <i>Emberiza schoeniclus</i>	

Van de volgende soorten werden slechts enkele exemplaren (vermeld tussen haakjes) waargenomen:

a) In de vallei van de Orne (tussen Sallenelles en Ouistreham):

Europese Kanarie *Serinus serinus*

Geelgors *Emberiza citrinella*

Grote Stern *Sterna sandvicensis* (3)

Kleine Zilverreiger *Egretta garzetta* (1)

Tapuit *Oenanthe oenanthe*

b) In de streek rond Barfleur:

Aalscholver *Phalacrocorax carbo*

Eidereend *Somateria mollissima*

Jan van Gent *Sula bassana* (enkele)

Kleine Zilverreiger *Egretta garzetta* (3)

Knobbelzwaan *Cygnus olor* (1)

Middelste Zaagbek *Mergus serrator* (10 koppels)

Roodhalsfuut *Podiceps griseigena* (1)

c) Te Granville:

Rotgans *Branta bernicla* (20 ex. boven zee)

d) Te Villers-sur-Mer (Falaises des Vaches Noires):

Buizerd *Buteo buteo* (2)

e) Te Luc-sur-Mer:

Groenpootruiter *Tringa nebularia*

Merkwaardig genoeg werd er tijdens de ganse week geen enkele Scholekster *Haematopus ostralegus* opgemerkt.

Met dank aan F. De Winter voor het opmaken van de lijst met vogelsoorten, aan M. Dupin (Association Nature Calvados) voor het ter beschikking stellen van de lijst van wieren en dierlijke organismen waargenomen te Luc-sur-Mer, en aan Manu Dumoulin, F. Kerckhof, Cédric d'Udekem d'Acoz, Jean-Paul Vanderperren, R. van Outryve, M.-Th. Vanhaelen en B. Verhaeghe voor determinaties en het doorspelen van aanvullende waarnemingsgegevens.

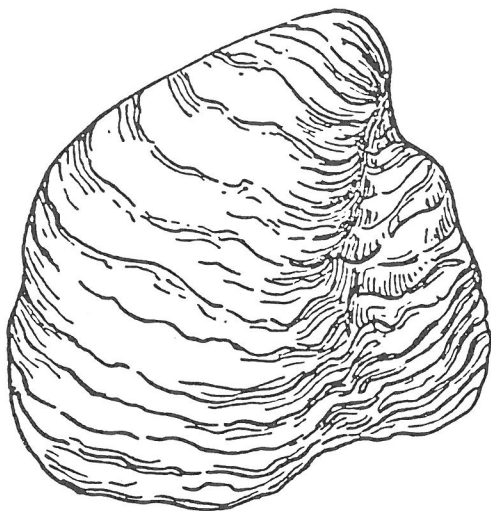

Fig. 1. *Gryphaea dilatata*

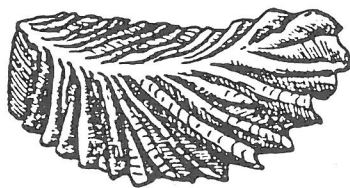

Fig. 2. *Alectryonia gregaria*

N. Severijns
Buizegemlei, 90 (bus 6)
2650 Edegem